

Μάθημα: Νέα Ελληνική Λογοτεχνία
Τάξη: Α΄ Ημερήσιου ΓΕΛ
Ενότητα: «Τα φύλα στη Λογοτεχνία»

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΟΝΔΥΛΑΚΗΣ (1861-1920)

Οι άθλιοι των Αθηνών (απόσπασμα)

Η κοκώνα Βιόλα ήτο πτωχή, αλλ' όμως το μικρόν της κατάλευκον σπίτι διεκρίνετο διά την καθαριότητα κατ την φιλόκαλον διάταξιν των πενιχρών¹ του επίπλων.

Αλλά το μεγαλύτερον κόσμημα του οίκου της χήρας Βιόλας ήτο η κόρη της η Μαριώρα, η ωραιότερα κόρη του χωρίου.

Η Μαριώρα είχεν όλην την χάριν και την δρόσον κρίνου του βουνού, με το ευλύγιστον ανάστημά της, το αβρόν² και λευκόν δέρμα, το οποίον ενόμιζες ότι δεν έβλεπεν ήλιος ποτέ, το σφριγών³ και περίκομνον στήθος, το πλήρες μάγου γλυκύτητος γέλασμα, το οποίον, διανοίγον πορφυρά χείλη, παρουσίαζε λευκοτάτους και ωραιοτάτους οδόντας.[....]

Τwόντι⁴ δε η Μαριώρα διήρχετο μέγα μέρος του βίου της εις αγροτικάς εργασίας, αίτινες μόνον εις τας χείρας της άφινον ίχνη τινά, διότι το πρόσωπον και τον τράχηλον εφρόντιζε να σκεπάζη διά μεγάλου πέπλου, προφυλάσσοντος το αβρόν της δέρμα από το καύμα του ηλίου.

Η κόρη της χήρας Βιολάντης δεν ήτο μόνον η ωραιότερα νέα του χωρίου, αλλά και η αγαθωτέρα.

Τα στήθη της ενέκλειον καρδίαν παιδίου, εις την οποίαν δεν είχεν εισχωρήσει ακόμη το φαρμάκι είτε της κακίας, είτε της δυστυχίας.

Η ψυχή της ήτο εστία ακάκου χαράς, το στόμα της πηγή γέλωτος διαυγούς και οι οφθαλμοί της έβλεπον τα πάντα ρόδινα, τα πάντα ανέφελα.

Δεν εμίσει κανένα και επίστευεν όχι δεν την εμίσει κανείς.

Και τwόντι όλοι οι χωριανοί την έβλεπον με την τρυφεράν χαρμονήν με την οποίαν βλέπομεν πάγκαλον⁵ και αβλαβές⁶ ον.

Είναι αληθές ότι μητέρες τινές, αι οποίαι είχαν θυγατέρας επισκιαζόμενας υπό της λάμψεως αυτής, εμουρμούριζαν ενίοτε, μορφάζουσαι, ότι είχε το μυαλό της αέρα, αλλ' εκτός των κακολογιών τούτων, τας οποίας υπηγόρευεν ο φθόνος, όλοι οι άλλοι χωριανοί ησθάνοντο προς αυτήν αληθή στοργήν.

¹ φτωχών

² απαλό

³ σφριγηλό

⁴ πράγματι

⁵πάγκαλος: πανέμορφος

⁶ ακίνδυνο

Οι νεώτεροι μάλιστα και άγαμοι έτρεφον προς αυτήν κάτι περισσότερο από στοργήν και ήτο αδύνατον ν' ακούση τις το τραγούδι «Ετρέλλανες όλους τους νιούς...» και να μη ενθυμηθή την Μαριώραν.

Αλλ' η Μαριώρα ήτο πτωχή και είχε, φαίνεται, συναίσθησιν ότι η τρέλλα των νέων του χωρίου, τουλάχιστον των ευπορωτέρων, δεν ηδύνατο να φθάση μέχρι σοβαρών αποφάσεων.

Άλλωστε η καρδιά της ήτο πλήρης γαλήνης παρθενικής εισέτι και εάν αυτή είχε τρελλάνει όλους τους νιούς, από τους νιούς κανείς δεν την είχε, όχι τρελλάνει, αλλ' ουδ' απλώς συγκινήσει.

Διό και ουχί μετά δυσαρεσκείας ήκουσε την συμβουλήν της μητρός της να ξενιτευθή, διά να εργασθή επί τινα έτη και ετοιμάση την προίκα της.

Αλλ' η Μαριώρα δεν είχε τόσον πεζήν ιδέαν περί του ξενιτεμού.

Η ωραία κεφαλή της ήτο πλήρης χρυσών ονειροπολημάτων εξ εκείνων τα οποία ψιθυρίζουν εις τα ώτα⁷ μας το κάλλος και η νεότης.

Η ηδύλαλος⁸ εκείνη φωνή της εψιθύριζεν ότι με τοιαύτα κάλλη ήτο αδύνατον να μη αγαπηθή από κανένα εύπορον και ωραίον νέον, εκ των νέων των πόλεων τους οποίους εφαντάζετο σχεδόν ως αγγέλους.

Και η φαντασία της, ωθουμένη υπό της φιλοστόργου καρδιάς, επεξέτεινε την ευτυχίαν αυτής εφ' όλης της οικογενείας της και έβλεπεν, εν μέσω του φωτεινού κόσμου των ονειροπολημάτων, την μητέρα της ευλογούσαν αυτήν, ευτυχή και αναπαυομένην εν τω γήρατι αυτής, τ' αδέρφια της φαιδρά και ευτυχισμένα επίσης, - εφαντάζετο τον οίκον της διαχύνοντα γαλήνιον ακτινοβολίαν ευποΐας⁹, εφαντάζετο εαυτήν εν μέσω μικρών αγγέλων χαρωπών αποκαλούντων αυτήν μητέρα με την θελκτικήν παιδικήν των φωνήν, και το αίσθημα της μητρότητος εμφανιζόμενον εις τα βάθη της καρδιάς της την επλήρου αγνώστου συγκινήσεως.

Έβλεπεν επίσης ενίοτε παρά το πλευρόν της νεανίαν ωραίον με μικρά μεταξώδη γένια, με μάτια γαλανά, άνδρα συμβολίζοντα την ισχύν και την αγάπην, του οποίου το πλήρες φίλτρο¹⁰ βλέμμα συνέπιπτε μετά του ιδικού της επί των κεφαλών των παιδίων, τα οποία έπαιζαν προ των ποδών της.

Πόσον τον ηγάπα αυτόν τον άγνωστον νεανίαν, τον οποίον έκρυπτον τα νέφη του μέλλοντος!

Διότι δεν είναι εντελώς αληθές εκείνο το οποίον είπομεν ανωτέρω• η Μαριώρα ήτο ερωτευμένη με το πλάσμα τούτο της φαντασίας της, το οποίον εστόλιζε με όλας τας ιδεώδεις τελειότητας.

Αλλά πού έπρεπε να αναζητηθή ο ιδεώδης εκείνος σύζυγος, ο οποίος έμελλε να πραγματοποιήση τα παρθενικά της όνειρα;

Πού αλλού παρά εις την Αθήνα, εις την πόλιν περί ης τόσα είχε ακούσει θαυμάσια και η οποία εν τη ζωηρά της φαντασία είχε περιβληθή την αίγλην των πόλεων της Χαλιμάς και των παραμυθίων, απαστράπτουσα εκ χρυσού και μαρμάρων; [...]

(εκδ. Ιωάννη Τσορώνη, 1914)

⁷ τα αυτιά μας

⁸ γλυκιά

⁹ αγαθοεργίας

¹⁰ βλέμμα γεμάτο αγάπη

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

α

α1. Να αναφέρετε το κεντρικό πρόσωπο της ιστορίας καθώς και τον τόπο στον οποίο κατοικεί **(10 μονάδες)**

α2. Να περιγράψετε το κεντρικό πρόσωπο ως προς τα εξωτερικά του χαρακτηριστικά κάνοντας αναφορές στο κείμενο **(15 μονάδες)**

ΣΥΝΟΛΟ:25 ΜΟΝΑΔΕΣ

β

β1. Να περιγράψετε σε μία παράγραφο πώς φαντάζεται η ηρωίδα της ιστορίας τον μελλοντικό της σύζυγο. **(10 μονάδες)**

β2. Να σχολιάσετε τις αντιλήψεις της ηρωίδας για τον μελλοντικό της σύζυγο σε συνδυασμό με τα αντίστοιχα κοινωνικά στερεότυπα. **(15 μονάδες)**

ΣΥΝΟΛΟ:25 ΜΟΝΑΔΕΣ